

Mi a kántor dolga az esküvőn?

Június hó utolsó vasárnapján délelőtt 10 órakor az egyik nagybudapesti templomban a Johann Sebastian Bachnak tulajdonított d-moll toccata és fuga hangjaira vonultam ki a sekrestyéből az oltárhoz, hogy az évközi 13. vasárnap szentmiséjét celebráljam. Mivel ez az orgonamű hatalmas, fortissimo hullámokban hömpölygött végig a templomon – miután az orgonásípkából előzuhatagozott és a kóruskorlátokon át alávetette magát a némán álló hívek nyakába, a pedálhangok megszólalásakor pedig elsöpréssel fenyegette az ambót meg az oltárt, a papot és a ministránsokat –, a több percig tartó megrendítő művészi élmény alatt volt időm, mi több, kényyszerültem arra gondolni, hogy ezt az örökszép orgonaművet más templomokban az esküvő záróeseményeként szokták a kántorok-organisták megszólaltatni, kettős céllal. Az egyik, nemes egyszerűséggel a fortissimo orgonálás megokolásaként, hogy „ne lehessen hallani a jelenlévő esküvői népség, népiesen násznép kicsoszogását, ami az esküvő intim pillanatainak varázsát megtörve túlzottan prózai hatású. A másik, még ennél is gyakorlatiasabb: mielőbbi távozásra készíteni a híveket, akik a templom előtti lépcsőn fősorakozva a kötelező esküvői jókívánságokhoz, a templomból kihallatszó orgonaszó pszichés hatásaként ki nem mondottan – meg nem fogalmazottan – olyasféle érzést érzlelnek, aminek az összegzése: „na, ezt megúsztuk”. Nem az esküvőt, hanem a záró művészi produkciót. Különösen éles ez a hatás, ha a kántor egy közismert Ave Maria-áriával is megörvendeztette a jelenlévőket, s a szoprán szólista, kissé koroska lévén, több tremolót eregetett a kórusról a barokk boltozat vagy a neogót csúcsos mennyezet felé – hogy onnan visszaverődve érjenek el a hallgatók dobhártyájáig –, mint egy átlagos vasárnapi éneklési alkalommal. (A tremolóval díszített szoprán-szólo olyannyira gyakori, hogy évtizede, szintúgy Ave Maria zenei anyagába gondosan beleszóve, püspökszentelésen is hallottam.

Kántorképzős élményeimből gyakran eszembe jutnak azok az órák, amelyeken a 4. évfolyam hallgatóit próbáltam fölvertezni a *musica sacra* szeretetével – és következésképpen a nem *sacra musica* nem-szeretetével – a hetedik, és a szépnem körében olyannyira népszerű szentség, a házasság liturgiájának ismertetése alkalmával. Két konkrét példát meséltem el. Az egyik gyermekkoromból kísér, amikor a kedvesnővér, rendje szétszórátása után kántorként keresve kenyerét, városszerte arról volt nevezetes, hogy Wagner: Lohengrin c. operájából a nászindulót játssza bevonulásra vagy kivonulásra, kívánalom szerint. Ez a zenei produkció működési színterének, a kisvárosi templomnak az esküvői forgalmát jelentősen emelte, jóllehet a káplánok a főnöknél kitartóan hivatkoztak Szent X. Piusz pápa egyházzenei rendeletére, amely kitiltotta a templomokból a színházi zenét. A másik élmény később ért. Egy leleményes kántor a Szentivánéji álom nászindulójával ért el hasonló sikereket; a kórusra feljáró, operabarát hívek hiába célozhattak előtte, hogy a Szentivánéji álomban a vőlegény nem sokkal a nászi zene után számárrá változik. És egy harmadik élmény énekkaros koromból: az organistát társaim rávették, hogy esküvőn a gyűrűk felhúzása alatt a következő Mária-éneket énekeljék: „Nagy szentsége, reménysége a kétségbeesettek.” Az eskető atya a kórusról aláereszkedő énekeseket ezzel fogadta: ha csak ez tellett tőletek, inkább ne énekeltek volna. Mire gondolataimban idáig jutottam, véget ért a d-moll toccata és fuga, már a harang zengett e szép ünnep reggelén, és az utolsó sóhajjal jófőltételként megfogadtam: papírra vetem a leendő vagy már gyakorló kántorok számára, hogy gondolják meg, mit fognak énekelni, játszani esküvők be- és kivonulásain, meg a gyűrűk átadása alatt.

Török József